



РЕПУБЛИКА СРБИЈА
Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре
Сектор за просторно планирање и урбанизам

**ПРОСТОРНИ ПЛАН
ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
НАЦИОНАЛНОГ ПАРКА ТАРА**

- РАНИ ЈАВНИ УВИД -

Београд, јуна 2018.године

Наручилац плана: Република Србија
Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре
Сектор за просторно планирање и урбанизам

**Извршилац –
Обрађивач плана:** Југословенски институт за урбанизам и становање
ЈУГИНУС ДОО
Београд, Андрићев венац бр. 2/II
Директор: Ивана Марковић, дипл. инг. грађ.

**Руководилац
плана:** Дубравка Павловић, дипл. просторни планер,
одговорни планер (лиц.бр. 100 0008 03) и
одговорни урбаниста (лиц. бр. 201 0662 04)

Чланови радног тима:

Дубравка Павловић, дипл.просторни планер, одговорни планер (лиц.бр. 100 0008 03)
одговорни урбаниста (лиц. бр. 201 0662 04)
Ивана Марковић, дипл. инг. грађ. одговорни урбаниста (лиц. бр. 202 0431 03)
одговорни пројектант (лиц.бр. 312 0108 03)
Весна Лимић, дипл. инг. арх. одговорни урбаниста (лиц. бр. 200 0149 03)
одговорни пројектант (лиц.бр. 300 0829 03),
Мирјана Пантић, дипл. инг. саобр. одговорни пројектант (лиц.бр. 370 F879 08)
Душан Алексић, дипл. инг. арх.одговорни пројектант (лиц. бр. 300 1213 03)
одговорни урбаниста (лиц. бр. 200 0166 03)
Милена Вуловић, дипл. инг. грађ. одговорни урбаниста (лиц.бр. 203 1538 16)
Бата Рађеновић, дипл. инг електр. одговорни урбаниста (лиц.бр. 203 0440 03)
Валентина Јанковић, дипл.инж.арх., одговорни планер (лиц.бр. 100 0167 10)
одговорни урбаниста (лиц. бр. 200 0667 04)
Марија Станковић, дипл. инг. арх., одговорни урбаниста (лиц. бр. 200 0166 03)
Вукашин Милчановић, дипл. инг.шумарства, одговорни пројектант (лиц.бр. 375 0397 15)
Ђурђица Иванчевић, дипл. инг.шумарства, одговорни пројектант (лиц.бр. 373 4803 03)
одговорни урбаниста (лиц. бр. 201 0679 04)

САДРЖАЈ:

	Страна.
УВОД	3
1. ОПИС ГРАНИЦА ОБУХВАТА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА, ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ПЛАНСКОГ ПОДРУЧЈА И ВРЕМЕНСКИ ХОРИЗОНТ ПЛАНИРАЊА	3
2. КРАЋИ ИЗВОД ИЗ ПЛАНСКИХ И РАЗВОЈНИХ ДОКУМЕНАТА ВИШЕГ РЕДА	6
3. СКРАЋЕНИ ОПИС ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА, ОСНОВНИХ ПОТЕНЦИЈАЛА И ОГРАНИЧЕЊА - ОЦЕНА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА (SWOT АНАЛИЗА)	7
4. ЦИЉЕВИ И РАЗВОЈА	10
5. КОНЦЕПЦИЈА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ – ПЛАНИРАНА ПРЕТЕЖНА НАМЕНА ПОВРШИНА	16
6. ОЧЕКИВАНИ ЕФЕКТИ ПЛАНИРАЊА У ПОГЛЕДУ НАЧИНА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА	20
Графички прилог:	размера:
Прегледна карта: ПОСЕБНА НАМЕНА ПРОСТОРА	1:50.000

УВОД

Приступа се изради Просторног плана подручја посебне намене Националног парка Тара (у даљем тексту ППППН НП Тара) на основу Одлуке о изради ППППН НП Тара од 27.04.2018. године и Одлуке о изради Стратешке процене утицаја ППППН НП Тара на животну средину ("Сл.гласник РС" бр.23/18 и 38/18).

Израда ППППН НП Тара у свему ће бити у складу са Законом о планирању и изградњи ("Сл.гласник РС" бр. 72/09, 81/09 – исправка, 64/10 – УС, 24/11, 121/12, 42/13 – УС, 50/13 – УС, 98/13 – УС, 132/14 и 145/14), Правилником о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања ("Сл.гласник РС" , бр.64/15), Законом о заштити природе ("Сл.гласник РС" бр.36/09,88/10,91/10-исправка и 14/16), Законом о шумама ("Сл.гласник РС", бр.30/2010, 93/2012 и 89/2015)

Планирање, коришћење, уређење и заштита простора заснива се на принципима уређења и коришћења простора утврђеним чланом 3. Закона о планирању и изградњи и чланом 5. Закона о заштити природе као и одредбама Закона о националним парковима („Службени гласник РС”, број 84/15).

Визија и дугорочни циљ развоја и доношења Просторног плана је обезбеђење просторних услова за остварење посебне намене подручја.

Концептуални оквир планирања, коришћења, уређења и заштите планског подручја заснива се на обезбеђењу услова за: планско коришћење Националног парка „Тара”; рационално коришћење и очување природних ресурса; заштиту и унапређење животне средине; валоризацију комплементарних потенцијала подручја за развој; просторну, саобраћајну и привредну интеграцију подручја са окружењем и др.

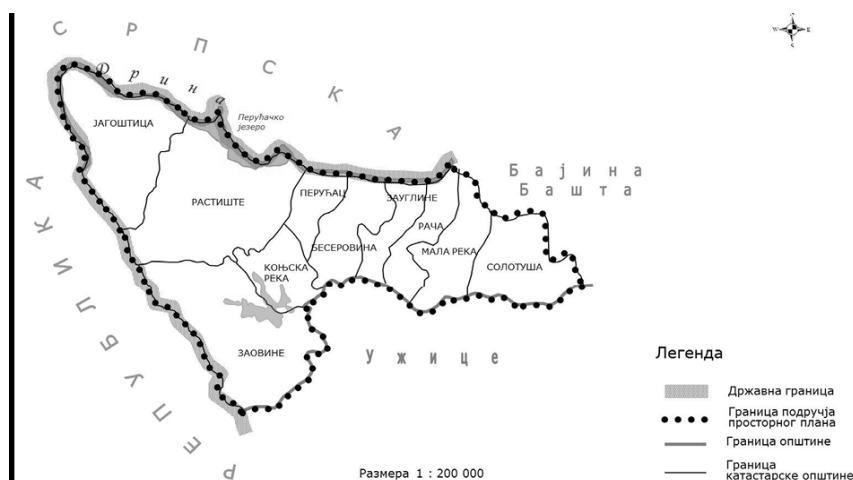
Просторни план ће садржати детаљну разраду, као и правила уређења и грађења према утврђеном режиму заштите појединих природних целина. Поред наведеног, Просторни план ће по потреби садржати детаљну разраду и за друга подручја, као што су подручја која имају туристички потенцијал.

1. ОПИС ГРАНИЦА ОБУХВАТА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА, ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ПЛАНСКОГ ПОДРУЧЈА И ВРЕМЕНСКИ ХОРИЗОНТ ПЛАНИРАЊА

Подручје Просторног плана подручја посебне намене Националног парка „Тара” (у даљем тексту: ППППН НП „Тара”) се налази на крајњем западу Србије и захвата подручје ограничено лактастим делом тока реке Дрине између Вишеграда и Бајине Баште. Обухвата планинске делове Таре и њене падине према Дрини, као и акумулацију "Заовине", док језеро хидроакумулације „Перућац” представља граничну зону ка Босни и Херцеговини. Простире се између 230 m н.в. (периферни део ка Бајиној Башти у близини Раче у Дрину) и 1546 m н.в. (врх Мрке косе испод врха Великки Столац на западној граници Планског подручја).

Оквирна граница Просторног плана обухвата делове територије општине Бајина Башта, и то целе катастарске општине: Јагоштица, Растиште, Засовине, Коњска река, Перућац, Бесеровина, Зауглине, Рача, Мала река и Солотуша.

Коначна граница обухвата Просторног плана биће дефинисана Нацртом просторног плана.



Слика 1. – Приказ границе ППППН НП Тара

Табела 1. Површински удео јединице локалне самоуправе на територији ППППН НП „Тара“

Општина	Укупна површина јединице локалне самоуправе (у km ²)	Део јединице локалне самоуправе у подручју ППППН НП „Тара“		Број КО
		(km ²)	у %	
Бајина Башта - Подручје ППППН НП „Тара“	673,00	299,39	47,19	10

Табела 2. Административна подела и дистрибуција становништва по Попису 2011. године за планско подручје

Подручје ППППН НП „ТАРА“ Општина / Насеље	Број становника 2002.	Број становника 2011.	Површина km ²	Густина насељености (ст/ km ²) 2002.	Густина насељености (ст/ km ²) 2011.
Бајина Башта (подручје ППППН)	4429	2630	299,39	16,1	8,8
Басеровина	187	187	19,53	10,9	9,6
Заовине	263	263	64,01	6,9	4,1
Зауглине	279	279	12,67	27,5	22,0
Јагоштица	77	77	43,15	3,5	1,8
Коњска Река	78	78	17,8	6,3	4,4
Мала Река	489	427	22,41	21,8	19,1
Перућац	845	530	12,73	66,4	41,6
Растуште	473	308	61,86	7,6	5,0
Рача	672	591	16,62	40,5	35,6
Солотуша	1066	890	28,61	37,3	31,1

Подручје ППППН НП „Тара“ представља простор на којем се налазе вредности од републичког, регионалног и другог значаја. Од републичког значаја су:

1) посебне природне вредности:

– Национални парк Тара (границе утврђене Законом о националним парковима, Сл.гласник РС 84/15)

2) Планско подручје припада **Западној туристичкој зони са туристичком регијом Тара и делом туристичке регије Златибор**, утврђене Просторним планом Републике Србије;

- 3) Сливно подручје Дрине припада **речном систему за коришћење, уређење и заштиту вода и хидроенергетско коришћење Дрина са Лимом и Увцем**, утврђеном Просторним планом Републике Републике Србије;
- 4) Планско подручје је и **пригранично подручје**, мада, изузев друмске везе Ужице – Вишеград, преко Кремана и Мокре Горе, која је позиционирана изван и јужно од Планског подручја, без значајних директних веза са подручјем Босне и Херцеговине, због положаја долине Дрине која представља морфолошку и хидролошку препреку за значајније привредне везе у овој зони. Природне вредности подручја са обе стране Дрине, међутим, указују на значајну условљеност развоја у целом приграничном подручју, како би се природне вредности у потпуности очувале и створили услови за проглашавање читаве зоне за **трансгранично природно добро резерват биосфере Дрина**.

Основни карактер подручју дају пространи делови вредне и заштићене природе. Велики део ППППН НП „Тара” чини територија Националног парка „Тара” (у даљем тексту НП „Тара”) чија се граница највећим делом поклапа са границом Републике БиХ а на јужном делу води границама наведених катастарских општина.

Полазне основе заштите и развоја планског подручја представљене су кроз следеће циљеве:

- 1) Заштита природних добара и културне баштине;
- 2) Стварање услова да се нормативна заштита плански спроводи, што подразумева утврђивање зона посебне намене (заштићена добра, заштита акумулација и изворишта снабдевања водом, војних зона и објеката, и др.);
- 3) Стварање услова за одрживи развој ресурса, природних добара и културне баштине, што подразумева да буду у функцији развоја (туризма, пољопривреде, услуга и других компатибилних активности) и ревитализације становништва;
- 4) Утврђивање услова и режима изградње, уређења и коришћења подручја у заштићеним подручјима за комплементарне активности, у складу са законом и другим прописима, а које нису у сукобу са функцијама Националног парка и других заштићених подручја;
- 5) Оживљавање, унапређивање и даљи развој сеоских насеља и њихово укључивање у активности везане за основне намене заштићених подручја, што захтева унапређење саобраћајне и комуналне инфраструктуре;
- 6) Стварање услова за контролисано коришћење природних добара, што захтева проверу граничних капацитета за поједине намене и функције; и
- 7) Међусобно усклађивање концепције планског решења коришћења, организације и заштите простора у заштићеним подручјима и концепције планског решења одржавања и унапређења коришћења вода, заштите квалитета вода и заштите од штетног дејства вода.

У оквиру појединих области и грана посебно ће бити дефинисани општи, специфични и појединачни циљеви, који представљају основу на којој се конципирају предлози решења и правила, а у складу са њима формирају се критеријуми коришћења простора и смернице за избор приоритета, механизми и инструменти за имплементацију просторног плана.

За нови предметни ППППН НП „Тара” предлаже се да **временски хоризонт планирања** буде 2030.година, с обзиром да је до сада важећи ППППН НП „Тара” донешен са временским хоризонтом 2021година, при чему су поједине планске поставке, планиране у ширем временском контексту и да се могу реализовати и до 2025.године.

2. КРАЋИ ИЗВОД ИЗ ПЛАНСКИХ И РАЗВОЈНИХ ДОКУМЕНАТА ВИШЕГ РЕДА

Израда Просторног плана заснива се на планској, студијској, техничкој и другој документацији, резултатима досадашњих истраживања и важећим документима у Републици Србији.

Услови и смернице планских документа вишег реда за израду Просторног плана садржани су у:

1) Закон о Просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС”, бр. 88/10)

Међу основним одредбама Закона о Просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. године истиче се да је због планског усмеравања даљег развоја потребно уредити грађевинско земљиште планинских подручја што представља део концепције развоја високопланинских подручја. У зависности од брзине превазилажења развојних ограничења, створиће се услови за санацију, реконструкцију и даљи развој и заштиту високопланинских подручја са изграђеним или иницираним туристичким центрима и развој високо и средње планинских подручја, међу која спада и подручје Таре и Заовина.

Са аспекта заштите и одрживог коришћења природног наслеђа, на основу претходних истраживања и валоризације дефинисаће се статус, просторни обухват и режими заштите подручја у Западној Србији, у које спада и Планско подручје Таре и Заовина.

Подручје предметног плана припада сливном подручју Дрине тј. речном систему за коришћење, уређење и заштиту вода и хидроенергетско коришћење Дрина са Лимом и Увцем.

2) Уредба о утврђивању Регионалног просторног плана Златиборског и Моравичког управног округа („Службени гласник РС”, број 1/13)

Према Уредби о утврђивању Регионалног просторног плана Златиборског и Моравичког управног округа, Национални парк „Тара” на територији општине Бајина Башта, представља подручје националне еколошке мреже. Планско опредељење је задржавање постојећих заштићених подручја, уз ревизију стања тих подручја и доношење нових аката о проглашењу, усаглашених са одредбама Закона о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 91/10 – исправка и 14/16). Овим просторним планом се за поједина заштићена подручја иницира кориговање граница и повећање површине под заштитом, као што је предвиђено за Национални парк „Тара”. До окончања истраживања и установљавања нових природних добара различите врсте, категорије и режима заштите, иницираће се заштита идентификованих просторних целина. Тара (као део дестинације Дрина-Тара-Златибор) спада у примарне туристичке дестинације са знатним учешћем целогодишње понуде и са Златарско-Пештерским (Сјеничким) рејоном (ЗЗПС) представља средишни и јужни део туристичког простора Западна Србија – југ који ће имати значајну улогу у формирању интегралне туристичке понуде.

3. СКРАЋЕНИ ОПИС ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА, ОСНОВНИХ ПОТЕНЦИЈАЛА И ОГРАНИЧЕЊА - ОЦЕНА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА (SWOT АНАЛИЗА)

Основни потенцијали за развој планског подручја су:

1) очувана природна средина и специфичан склоп природних услова (рељеф, клима, воде, заштићена природна добра, разноврсни живи свет, и др.)

који ово подручје сврставају у категорију богатих природним вредностима и лепотама изузетно погодним за развој туризма, и то: (а) недирнута природа, лепота планине, шуме, реке и језера, чије слике стварају препознатљиви имиџ јединственог и контрастима богатог пејзажа; (б) постојеће туристичке дестинације и зоне у оквиру Планског подручја(Заовине, Перућац, Митровац, Калуђерске Баре итд.) и његове околине (Мокра Гора, Златибор) са којима се Тара може интегрисано развијати;

2) један од најшумовитијих простора Србије што одређује специфичан карактер и заштиту овог подручја;

3) површинске и подземне воде – туристички и хидроенергетски потенцијал, потенцијал за снабдевање водом за пиће, наводњавање;

4) пољопривредно земљиште и пашњаци са ограниченим простирањем, погодни за производњу здраве хране, што пружа добар основ за комплементарност пољопривреде и туризма;

5) постојећи туристички центри и капацитети.

Уочена ограничења за развој овог подручја односе се на:

1) нерационалну употребу пољопривредног земљишног потенцијала због неусклађености са природним условима и неселективне производне оријентације;

2) недовољну заштиту од ерозије и бујица;

3) смањивање шумског фонда, изузев на простору НП „Тара“;

4) депопулацију, старо становништво и лошу образовну структуру;

5) недовољно квалитетну локалну путну мрежу и комуналну инфраструктуру;

6) бесправну градњу;

7) уситњеност, разбијеност и неиздиференцираност насеља и центара, као и недовољну опремљеност насеља за подмирење потреба становништва и туриста;

8) недовољна улагања у подстицање развоја и опремање подручја.

Као кључни проблеми истичу се: неразвијеност, недостатак средстава за улагање, изразита депопулација, проблеми недовољног уважавања режима заштите, али и нерешеног питања „компензација” произвођачима због ограничења која произилазе из режима заштите.

Постојећи потенцијали и ограничења дају се у наставку кроз SWOT анализу:

ЈАКЕ СТРАНЕ (снаге)	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> - Подручје са добро очуваном животном средином; - Мали емисиони потенцијал присутних извора загађивања; - Смањени антропогени утицаји на квалитет животне средине, који се огледа у: релативно малом загађењу земљишта, низак степен загађености ваздуха, ограничено загађивање воде, проблеми везани за буку нису заступљени у већој мери; - Специфичне климатске одлике планине Тара; - Подручје богатство водама, које се огледа у многобројним површинским токовима и подземним водама; река 	<ul style="list-style-type: none"> - Неконтролисано и екстензивно ширење насеља, првенствено због изградње викенд објеката (који се често налазе на најбољим локацијама), без неопходне инфраструктуре; - Насеља су руралног карактера и разбијеног типа, што умногоме отежава њихово инфраструктурно опремање; - демографско пражњење и погоршана старосна структура становништва; сеоска насеља на подручју плана су последњих деценија изгубила скоро половину становништва (у односу на 1948.

<p>Дрина, вештачке акумулације;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Шумско богатство - Национални парк Тара представља једно од најшумовитијих подручја у Србији и то како по површини тако и по квалитету; - Присуство вредних предеоних (пејзажних) карактеристика; - Дивља природа; - Планински пејзажи и визуре; - Геоморфолошки облици рељефа; - Заштићена природна добра на планском подручју, и то: Национални парк Тара са изузетно очуваним и високовредним екосистемима, бројним ретким и угроженим биљним и животињским врстама, огромним и квалитетним шумским комплексима, бројним изворима чисте воде, атрактивним и јединственим клисурама и кањонима, са: строгим природним резерватима „Црвене стене”, „Љути брег” (Растиште) и „Рачанска шљивовица”, спомеником природе Панчићева оморика „Пасјача” и „Борово брдо” меморијални природни споменик (Рача) и др. као и подручје некадашњег Предела изузетних одлика „Заовине” које је од 2015.године у обухвату НП "Тара"; - Изграђена саобраћајна инфраструктура - друмска: (државни путеви I и II реда); водни саобраћај је локалног и туристичког значаја; - Близина важнијих магистралних коридора у Републици; - постојање војног и цивилног аеродрома у близини (Поникве); - Традиција код становника да се баве пољопривредом; - Постојање традиционалних села са етно наслеђем. Очуваност локалних обичаја, гастрономије и архитектуре; - Постојање различитих облика туризма; - Манифестациони туризам; - Близина иностраног тржишта (Република српска). 	<p>годину);</p> <ul style="list-style-type: none"> - Недовољна изграђеност и непостојање система одвођења отпадних вода као и третман отпадних вода (ППОВ); незаштићеност водних ресурса од загађивања; - Непланска сеча шума, неконтролисано брање дивљих плодова, лековитог и ароматичног биља - Постојање експлоатације креча и других минералних сировина и поред изражених негативних последица по квалитет животне средине; - Загађивање земљишта и подземних вода услед неадекватне употребе агрохемијских средстава, као и од процедурних вода са депонија и сметлишта; - Проблеми угрожавања животне средине због ниског нивоа развијености комуналних услуга и нефункционисања депонија у складу са савременим принципима одлагања комуналног отпада; - Загађивања Перућачког језера комуналним отпадом; - Појава ерозије и бујица које узрокују штете одношењем тла; - Постојање дивљих сметлишта на планском подручју; - Недовољна и неадекватна информисаност становништва у циљу формирања модела адекватног еколошког понашања; - непостојање организованог сакупљања пољопривредних производа, као и њиховог откупа и пласмана; - непостојање смештајних капацитета високог ранга – интернационалног квалитета; - недовољно одржавање путне мреже; периферни положај у односу на важне државне путне правце; - неприлагођеност постојећих капацитета електроенергетске инфраструктуре захтевима стално растуће потрошње. Јавна расвета у насељима, као и на туристичким локалитетима није потребног нивоа; - лоше стање постојеће путне инфраструктуре, технички елементи
--	---

	<p>нису у складу са рангом саобраћајница у мрежи;</p> <ul style="list-style-type: none"> - непостојање активних цивилних аеродрома у близини,; - висок степен зависности пољопривреде од еко услова у вегетационом периоду; - непостојање базе података о пољопривредним газдинствима, земљишту, производњи и пласману; - број стоке далеко је испод потенцијала крмне базе; - већина пољопривредних домаћинстава нема наследника у пољопривреди; - уситњеност поседа; - отежан пласман робе (домаће / стране тржиште) ; - неповезаност пољопривредних произвођача и прерађивачких капацитета; - недостатак увођења савремених технологија; - недостатак складишног простора (силоси, подна складишта, сушаре, хладњаче и сл.); - Недовољна заштита појединих делова Националног парка и других заштићених простора; - Застарелост смештајних капацитета; - Квалитет запосленог особља.
- МОГУЋНОСТИ	- ОПАСНОСТИ (претње)
<ul style="list-style-type: none"> - Развој еколошки утемељених облика туризма заснованих на принципима одрживости: спортско-рекреативног, сеоског, излетничког, здравственог, етно и еко-туризма; - Изградња и рад нових привредних објеката у складу са одговарајућим еколошким стандардима и прописаним нормама; - Ревитализација пољопривредне производње на принципима одрживе пољопривреде савремених еколошких захтева; - Природне погодности тј. еколошки потенцијал подручја са свим условима за производњу еколошки „здраве хране“; - Шумски потенцијал и производња дрвне масе уз развој мањих производних и пратећих услужних делатности у ободним насељима, уз испуњавање еколошких критеријума у складу са прописима из области 	<ul style="list-style-type: none"> - Нерационално коришћење природних ресурса услед непоштовања заштитних зона и прописаних режима коришћења простора; - Немогућност усклађивања пољопривредне производње у оквиру Националног парка Тара са режимом заштите еколошке целине у чијем окружењу се одвија; - Опасност од не елиминисања свих облика експлоатације минералних сировина које треба да се елиминишу са подручја Националног парка; - Даља девастација простора проузрокована непланском и неодрживом градњом и развојем, као и од екстензивног и непланског коришћења природних ресурса (пре свега, шума); - Немогућност успостављања система мониторинга квалитета елемената

<p>заштите животне средине;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Санирање стања деградираних простора на планском подручју; - Рационално коришћење потенцијала водећи рачуна о просторно-развојним ограничењима и еколошким условима; - Строга заштита и контрола заштићених природних добара и изворишта водоснабдевања у циљу њиховог очувања и унапређења; - Могућност прекограничне сарадње кроз успостављање регионалног Резервата биосфере „Дрина“; - Дефинисање локација за хелиодроме у циљу развоја ексклузивног туризма; - Развој малих и средњих производних капацитета који су усклађени са захтевима туристичког тржишта; - Развој сеоског, еко, етно и агро-туризма; - Стварање бренда локалних производа; - Повећан развој специфичних облика туризма на светском туристичком тржишту; - Пораст интересовања за просторима заштићене природе; - Пораст интересовања за активним одморима; - Пораст интересовања за боравак у руралним подручјима; - Могућност повезивања на регионалном и међународном нивоу. 	<p>животне средине;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Немогућност обезбеђивања материјалних средстава за инвестициона улагања; - Слаба ефикасност рада еколошке инспекцијске службе; - настављање демографског пражњења и процеса старења становништва; - заостајање у развоју и слабљење конкурентске позиције, пре свега туристичке привреде; - недовољно повезивање и усклађивање развоја туризма, пољопривреде и различитих услуга; - изостајање активности на међуопштинском, регионалном и трансграничном повезивању; - даља девастација простора услед непланске и неодрживе градње и развоја, као и од екстензивног и непланског коришћења природних ресурса; - не успостављање система: организације управљања, финансирања и мониторинга; - Могућност уништавања заштићених простора у случају непланске изградње; - Заостајање у развоју и губљење конкурентске позиције; - Недостатак интензивне промоције заштићених предела како на домаћем тако и на иностраном тржишту; - Заостајање у инфраструктурном опремању; - Недовољна едукација локалног становништва.
---	--

4. ЦИЉЕВИ И РАЗВОЈА

Општи циљ развоја и организације Планског подручја је **заштита природних добара и културно историјске баштине ради стварања услова за одрживи развој.**

Циљеви заштите природних ресурса и вредности

Као основни циљеви заштите природних вредности намећу се:

- 1) заштита природних добара у оквиру НП "Тара" у складу са законом;
- 2) очување главних чинилаца животне средине и стварање претпоставки за одрживо коришћење заштићених предела;

- 3) очување природних и естетских обележја пејзажа, вредности живог света и биолошке разноврсности, а посебно шума;
- 4) заштита биодиверзитета резервата природе;
- 5) заштита земљишта у циљу задржавања природних карактеристика и спречавања ерозије;
- 6) заштита геолошких, геоморфолошких, хидрографских, педолошких, археолошких и дендролошких места и феномена;
- 7) трајност и унапређење природних, физичких, здравствених и естетских вредности подручја;
- 8) штедљиво и пажљиво коришћење природних ресурса (потенцијали пијаће воде и шумских ресурса);
- 9) рекултивација простора оштећених изградњом објеката, односно другим грађевинским радовима или експлоатацијом минералних сировина, као и санација жаришта ексцесивне и јаке ерозије;
- 10) уклањање објеката без одговарајуће планске документације.

Циљеви заштите непокретних културних добара

Општи циљ је очување интегритета путем ревитализације и презентације, уз максималну афирмацију и унапређење потенцијала. Посебни циљеви се односе на:

- 1) стручну бригу о културном наслеђу и од стране надлежних институција;
- 2) спровођење мера заштите и сталну контрола стања;
- 3) континуирани рад на евиденцији, истраживању и валоризацији појединих објеката, споменичких и амбијенталних целина, знаменитих места и других вредности културне баштине;
- 4) промоцију културне баштине уз повећање приступачности заинтересованој јавности;
- 5) сарадњу служби заштите природе и служби заштите културних добара у циљу презентације заштиту културног пејзажа, као јединствене природне и културне целине.

Циљеви заштите животне средине

Општи циљеви у области заштите и унапређења квалитета свих елемената животне средине, по највишим стандардима су:

- 1) обезбеђивање квалитетне животне средине што подразумева чист ваздух, довољне количине квалитетне и хигијенски исправне воде за пиће, очуваност пољопривредног земљишта, екосистема и биолошке разноврсности, квалитетне површине за рекреацију и туризам, здравствено безбедна храна, уређеност насеља и сл.;
- 2) постизање рационалне организације, уређења и заштите простора усклађивањем његовог коришћења са могућностима и ограничењима у располагању природним ресурсима и створеним вредностима;
- 3) предузимање адекватних превентивних мера уз успостављање система контроле свих облика загађивања.

Посебни циљеви:

- 1) заштита вода (површинских и подземних) уз примену интегралног приступа у управљању и коришћењу водних ресурса (коришћење, заштита вода и заштита од вода); очување квалитета површинских вода у складу са захтеваном класом квалитета;
- 2) стриктна заштита свих зона које су резервисане као изворишта водоснабдевања;
- 3) заштита земљишта, уз интегрални однос у планирању и управљању земљишним ресурсима;

- 4) заустављање ерозије у најугроженијим подручјима;
- 5) заштита и очување квалитета ваздуха;
- 6) заштита природних предела, амбијената и пејзажа око културно–историјских споменика;
- 7) уравнотежено коришћење простора са становишта заштите животне средине и обезбеђење услова за очување и адекватно газдовање природним богатствима;
- 8) управљање свим врстама отпада на еколошким основама;
- 9) развој научно-истраживачких активности у функцији заштите животне средине.

Циљеви у области пољопривреде

Дугорочни циљ у области коришћења и заштите пољопривредног земљишта на планском подручју је хармонично повезивање производних, економских, еколошких, пејзажних и социо-културних функција пољопривредног земљишта и руралног простора у целини, упоредо са постепеним остваривањем сталног и приметног побољшања материјалног положаја пољопривредног становништва и квалитета живљења на селу. На основу тако усклађених интереса, треба тежити:

- 1) оптималној употреби расположивих ресурса ради постизања максималне економске ефикасности, водећи рачуна да је исти по дефиницији необновљива категорија;
- 2) очувању квалитетног пољопривредног земљишта, као основног ресурса за развој пољопривреде уважавајући вредности и аспирације руралног становништва и пољопривредника;
- 3) интензивирању сточарске производње у складу са природним ресурсима;
- 4) стварању услова за покретање и развој производње здраве органске хране у функцији развоја туризма и тржишно оријентисана;
- 5) интензивирању воћарске производње и повећању површина под воћњацима у складу са природним потенцијалима;
- 6) подстицању преноса власништва над земљом и другим пољопривредним ресурсима (стоком, механизацијом и сл.) са породичних газдинства који губе или немају интерес, вољу и снагу за бављење пољопривредом на витална породична газдинства;
- 7) стварању задовољавајућег квалитета живљења породичних пољопривредних газдинстава као носиоца развоја руралног простора и свих његових вредности;
- 8) неговању и очувању генетске разноликости;
- 9) очувању природних, културних и традиционалних вредности руралних простора;
- 10) разради препознатљиве слике као дела регионалне специјализације пољопривреде (Кремански, Тарски, Мокрогорски, Шаргански, Дрински и сл.);
- 11) стварању предуслова за ревитализацију и развој руралних простора у целини.

Међу специфичним циљевима истичу се:

- 1) усклађивање намена и начина коришћења пољопривредног земљишта са режимима заштите са једне, и природним погодностима и ограничењима, са друге стране, уз поштовање прагова агроеколошког капацитета различитих категорија пољопривредних површина;
- 2) предузимање превентивних мера заштите од бујичних токова и побољшање природне плодности земљишта;
- 3) унапређење крмне базе на ливадама и пашњацима као предуслова за унапређење водећег сектора пољопривреде – сточарства;

- 4) заштита земљишта од стихијске викенд и друге изградње;
- 5) подстицање диверзификације руралне економије увођењем допунских делатности (сеоског туризма, кућне радиности, трговине, малих и средњих погона и сл.) са ослонцем првенствено на директан пласман у туристичкој понуди (на туристичкој трпези) и на коришћење заштитног знака НП у пласману производа унутар туристичке понуде и на другим тржиштима;
- 6) подстицање развоја пољопривредне инфраструктуре - складишта, расхладних простора, дорадних погона, пијаца и сл.;
- 7) увођење мониторинга квалитета пољопривредних производа;
- 8) стварање услова за формирање ефикасног тржишта пољопривредних инпута и аутпута;
- 9) покретање процеса интеграције на компатибилним економским могућностима и потенцијалима општина на којима се планско подручје налази, са суседним општинама у оквиру Региона и трансграничне сарадње.

Циљеви газдовања шумама и ловним подручјима

Општи циљ је одржавање и унапређење свих функција шума, очување природних вредности и реткости, јачање хидролошких, антиерозионих, климатских, здравствених, туристичко-рекреационих, научно-наставних, ловно-привредних и других функција шума уз максимално могућу производњу дрвета најбољег квалитета. То подразумева:

- 1) заштиту и стабилност шумских екосистема;
- 2) санацију општег стања деградираних шумских екосистема;
- 3) обезбеђење оптималне обраслости;
- 4) обезбеђење функционалне трајности; и
- 5) очување трајности и повећање приноса, укупне вредности шума и општекорисних функција шума.

Посебни циљеви:

- 1) заштита и очување строгих резервата;
- 2) стална заштита земљишта од ерозионих процеса, састојине без газдинских интервенција;
- 3) противерозиона заштита земљишта кроз повећање склопа и обраслост;
- 4) еколошки прихватљива оптимална производња техничког дрвета најбољег квалитета на просторима на подручјима на којима режими заштите и коришћења простора то дозвољавају, а у складу са тим и повећање степена искоришћености биомасе, с обзиром на изузетну шумовитост подручја, као и на тенденцију бољег коришћења тзв. обновљивих извора енергије;
- 5) производња шумског семена на просторима на подручјима на којима режими заштите и коришћења простора то дозвољавају.

Циљеви газдовања ловним и риболовним подручјима односе се на:

- 1) трајно и рационално газдовање ловиштем и риболовним подручјем;
- 2) очување постојеће разноврсности фауне и постизање оптималне бројности и структуре гајених врста дивљачи и рибљег фонда;
- 3) утврђивање и попуна еколошке нише ловишта;
- 4) побољшање животне заједнице и услова за размножавање основних врста дивљачи и рибе;
- 5) примењивање научних сазнања и достигнућа у ловству и риболовству;
- 6) развијање сарадње са заинтересованим органима, организацијама и научним институцијама;
- 7) сарадња са граничним ловачким и риболовачким организацијама;
- 8) развијање спортског, привредног и лова са посебном наменом, као и спортског риболова на за то утврђеним деловима ловишта;
- 9) развој домаћег и иностраног ловног и риболовног туризма;

- 10) организовање стручног обучавања ловачког и риболовачког кадра и подизање ловачке и риболовачке свести и културе;
- 11) предузимање мера на популаризацији ловства и риболовства.

Циљеви развоја привредних делатности

Општи циљ је стварање услова за одрживи развој природних добара и културно-историјске баштине - што подразумева да буду у функцији економског развоја (отварања нових радних места кроз активности у туризму, у пољопривреди, услугама и другим компатибилним активностима) и ревитализације становништва.

У посебне циљеве развоја спадају:

- 1) оживљавање, унапређивање и даљи развој сеоских насеља и њихово укључивање у активности везане за основне намене Националног парка;
- 2) стварање услова за економску валоризацију основних туристичких мотива - бројних природних и културних добара;
- 3) развој партнерства јавног и приватног сектора;
- 4) едукација локалног становништва у функцији производње (здраве хране, специфичних производа и сл.), пружања туристичких услуга (боравак, исхрана, водичи и др.) и очувања животне средине (однос према природи и коришћењу ресурса).

Циљеви развоја туризма

Као општи циљ намеће се остваривање развоја одрживог туризма према стандардима ЕУ уз повећање конкурентности туристичке понуде кроз развој више видова туризма: планински, излетнички-викенд, транзитни (друмски и речни), спортско-рекреативни, климатски, манифестациони, сеоски, културни, ловни, уз истовремени пораст стандарда живота локалног становништва, посебно оних који су на посредан или непосредан начин повезани са развојем туризма. Посебно се наглашава значај очувања животне средине, концепција развоја са полазиштем у расположивим природним ресурсима, свести локалног становништва које жели да сачува аутохтоне вредности. као и валоризација културно-историјских споменика и њихова заштита за будуће генерације.

Циљеви развоја у области демографских кретања

- 1) задржавање и привлачење популације кроз активности и садржаје који пружају квалитетне животне перспективе за егзистенцију;
- 2) едукација кроз различите програме и аранжмане, првенствено у области развоја туризма и комплементарних активности;
- 3) подстицање повећавања величине домаћинства у циљу заустављања гашења сеоских економија;
- 4) обезбеђивање квалитетнијих услова живота становништва, кроз формирање услужних центара за задовољавање потреба за различитим услугама.
- 5) стварање услова за брже запошљавање младих и жена, чиме би се створили предуслови за остварење циља повећања природног прираштаја.

Циљеви одрживог развоја насеља и руралних подручја

Општи циљеви:

- 1) унапређење и модернизација стамбено-комуналног комплекса;
- 2) саобраћајна повезаност у контексту интегрисања простора;
- 3) јачање туристичке функције и повезивање са околним подручјима;
- 4) трансформација аутономних насеља у заједнице, према природним и створеним потенцијалима;

- 5) обезбеђење квалитетног водоснабдевања насеља;
- 6) модернизација одлагања и елиминације отпада.

Посебни циљеви:

- 1) селективан и плански развој секундарног стамбеног фонда у функцији развоја туризма;
- 2) напуштене станове привести функцији (стамбеној, пословној, комерцијалној...);
- 3) саобраћајна повезаност у контексту интегрисања простора;
- 4) развој и унапређење јавних услуга;
- 5) развој и унапређења заједнице насеља у функцији развоја туристичке дестинације;
- 6) развој система насеља и централних садржаја; и
- 7) ревитализација руралних подручја.

Циљеви развоја саобраћајног система

Општи циљ јесте формирање ефикасног система у циљу организованог активирања привредних потенцијала и повећање доступности природних добара, руралних рејона, центара у мрежи насеља, привредних локалитета и туристичке понуде у простору, засновано на принципима одрживог развоја.

Посебни циљеви развоја саобраћајног система су:

- 1) боље саобраћајно повезивање подручја преко плаираног западно-моравског аутопута заједно са његовим краком од Ужица ка Вишеграду, квалитетније повезивања са мрежом државних путева Републике Србије и повезивање са аеродромом „Поникве”;
- 2) побољшање квалитета путне мреже доградњом, реконструкцијом и рехабилитацијом државних путева;
- 3) повећање саобраћајне доступности и повезаности центара у мрежи насеља, привредних локалитета и туристичке понуде реконструкцијом, доградњом и изградњом појединих деоница општинских путева;
- 4) побољшање квалитета и мреже линија јавног аутобуског саобраћаја;
- 5) одржавање путне инфраструктуре и њене проходности током целе године;
- 6) интензивније коришћење железничког, као и развој алтернативних, немоторних видова саобраћаја (бициклички, пешачки и др);
- 7) повезивање друмском везом са железничком мрежом Републике Србије (по реконструкцији пруге узаног колосека Шарган Витаси – Кремна – Бранешци у циљу спајања са железничком пругом нормалног колосека Београд – Врбница);
- 8) изградња објеката наутничког туризма на језерима Перућац и Заовине;
- 9) развој мреже бицикличких стаза на основу развојног пројекта „Тароцикл” на подручју Калуђерских Бара, Митровца и Предовог крста, као и развој комплементарних пешачких стаза;
- 10) смањење штетних утицаја саобраћаја на животну средину и заштита коридора свих постојећих и планираних објеката саобраћајне инфраструктуре.

Циљеви развоја хидротехничке инфраструктуре

Општи циљ је квалитетно решење водоснабдевања, евакуације отпадних вода и заштите површинских и подземних вода од загађивања и регулације бујичних токова. С тим у вези, појединачни циљеви се односе на:

- 1) обезбеђење потребних количина и квалитета воде за водоснабдевање изградњом локалних водовода и реконструкцијом постојећих;
- 2) заштита изворишта вода кроз утврђивање зона санитарне заштите;

- 3) евакуација отпадних вода реализацијом система са потребним постројењима за пречишћавање.

Циљеви развоја електроенергетске инфраструктуре

Општи циљ је квалитетно и сигурно напајање свих потрошача електричном енергијом. У вези са овим дефинисани су и посебни циљеви:

- 1) сигурност напајања потрошача електричном енергијом;
- 2) прекиди у снабдевању енергијом сведени на најмању меру;
- 3) подршка коришћењу других видова енергије;
- 4) раздвајање дистрибутивних електроенергетских објеката од градских (трафостанице и водови);
- 5) уградња уређаја за регистровање вршне снаге по појединим изводима у разводна постројења;
- 6) смањење губитака у испоруци електричне енергије.

Циљеви развоја телекомуникационе инфраструктуре и поштанска мрежа

Општи циљ је успостављање такве комуникационе мреже, која ће бити способна да опслужи специфичне захтеве и омогући покривеност територије. Као посебни циљеви се истичу:

- 1) развој преносних система у магистралној равни, мрежној и претплатничкој равни;
- 2) примена оптике у преносу у свим равнима;
- 3) увођење дигиталног система преноса;
- 4) изградња телефонских централа у дигиталној изведби у свим равнима довољног капацитета;
- 5) развој мобилних система веза;
- 6) развој мреже за пренос податка ЈУПАК;
- 7) развој мреже ИСДН и ИСПН.

5. КОНЦЕПЦИЈА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ – ПЛАНИРАНА ПРЕТЕЖНА НАМЕНА ПОВРШИНА

Концепт организације простора планског подручја утврђен је у складу са циљевима за заштиту и развој подручја, наменом површина, а полази:

- 1) у области заштите и коришћења природе, природног и културног наслеђа од обезбеђивања адекватне саобраћајне приступачности вредностима за заштиту, истраживање и истраживачку едукацију, омогућавања контролисаних итинера кретања посетилаца и туриста; обезбеђивање просторних услова за интегрисано управљање Националним парком и другим заштићеним подручјима и контролу њихове заштите;
- 2) у области шумарства од обезбеђивања саобраћајних приступа и потребне мреже објеката за газдовање свим деловима шуме уз истовремено коришћење шумских путева за остале активности;
- 3) у области пољопривреде од лоцирања мањих пољопривредних капацитета у оквиру пољопривредних домаћинстава са њиховим оптималним саобраћајним повезивањем са откупом робе и потрошачима, као и повезивање ливада у сеоским атарима по ободу Националог парка;
- 4) у области туризма, рекреације и спорта од погодне локације туристичких центара према природним условима и њихове саобраћајне приступачности; обиму и положају терена за летњу и зимску рекреацију, укључујући приступачност објектима природне и културне баштине, хидроакумулацијама и бачиштима – првенствено на основу постојећих траса путева и стаза;

- 5) у области саобраћаја од обезбеђивања саобраћајних приступа свим садржајима Националног парка и других заштићених подручја за све врсте кретања;
- 6) у области водопривреде од рационалног водоснабдевања и канализације отпадних вода, заштите вода и заштите од штетног дејства вода, као и развоја хидроенергетике;
- 7) у области мреже и функције насеља и туристичких центара од добре повезаности и опремљености истих мрежом и објектима инфра и супраструктуре;
- 8) у области од обезбеђивања услова за оптимално смањење повредивости простора у ратним ситуацијама кроз дисперзију садржаја, пре свега по питању производње хране и локалног снабдевања водом и енергијом и њихово вишеструко саобраћајно повезивање;
- 9) у области заштите од елементарних непогода од обезбеђивања услова за заштиту од пожара, земљотреса и планинских непогода одговарајућим распоредом већег ваздуха, шумских простора, дисперзије садржаја, склоништа и сл.

Плански простор ће се развијати у складу са потребама и захтевима заштите простора и социо-економског развоја. Очување природних и културних вредности простора представља најважнији критеријум при конципирању намене простора. У складу са тим заштићена подручја ће се штитити и развијати искључиво у складу са прописаним режимима коришћења простора. То се нарочито односи на цело подручје будућег резервата биосфере „Дрина“, а посебно на подручје Националног парка "Тара"

➤ Национални парк "Тара"

Према важећем Закону о националним парковима ("Службени гласник РС" број 84/15) Национални парк „Тара“ основан је ради очувања: крашког рељефа (увале и долине, понорнице и вртаче), тресаве и др.; најквалитетнијих шумских екосистема лишћарских, четинарских и мешовитих заједница, на Балкану и у Европи, изванредне структуре, квалитета и здравственог стања састојина; станишта и популације дивље флоре, са бројним врстама биљака од значаја на националном, регионалном и европском нивоу, а посебно Панчићеве оморике на њеном исходном аутохтоном станишту и местима на којима је први пут пронађена и описана као за науку нова врста четинарског дрвета, као и дервентанског различка; станишта и популације дивље фауне, посебно птица (црна жуна, велики детлић, уралска сова, гађаста кукумавка, дивља канаринка и планинска сеница), сисара (медвед, дивокоса, вук, дивља свиња, дивља мачка и куна златица), инсеката (ендемо-реликтни Панчићев скакавац) и др.; живописних и привлачних предела са низом карактеристичних обележја условљених стањем и одликама природних чиниоца, одмереним утицајем људи на природу, народним стваралаштвом и градитељством; богатог културно-историјског наслеђа, на првом месту манастира Рача, некрополе у Перућцу и у Растишту, скита Св. Ђорђа и заштите и очувања спомен обележја; адекватног квалитета живота људи у националном парку кроз развој друштвене, културне и економске активности.

Национални парк „Тара“ налази се на крајњем западу Републике Србије, захвата подручје ограничено лактастим током реке Дрине, између Вишеграда и Бајине Баште, а чине га планински масиви Звезда, Црни врх и Равна Тара. Са источне стране подручје је одвојено Солотушком реком и висоравни Поникве, а са јужне Креманском и Мокрогорском котлином.

Подручје Националног парка „Тара“ простире се на територији општине Бајина Башта, у оквиру 10 катастарских општина: Јагоштица, Растиште, Заовине, Коњска река, Перућац, Бесеровина, Зауглине, Рача, Мала река и Солотуша, укупне површине 24.991,82 ха, од чега је 13.588,51 ха у државној својини, а у приватној и другим облицима својине 11.403,36 ха, од чега је I степеном обухваћено 13,35%, II степеном 34,07% и III степеном 52,58% укупне површине, на дан ступања на снагу овог закона.

У границама Националног парка карактеристичне су три просторно-функционалне целине: Висока Тара са 11.562 ха и Равна Тара са 7.613 ха, као и целина Заовине (припојена НП "Тара" 2015.године која је према до сада важећем ППППН НП

"Тара" била дефинисана као Предео изузетних одлика "Заовине", а новим Законом о националним парковима је укључена у НП "Тара").

Граница између прве две наведене целине иде од бране Крушчица, шумарским путем до Митровца, затим путем ка Козјим стенама до изнад Перуђца, одакле се спушта путем Митровац – Перуђац до обале Перуђачког језера.

Висока Тара је дефинисана као просторно-функционална целина због тога што обухвата скуп највреднијих делова природе и природних вредности са најмањим степеном измењености и то у I степену природни резервати са око 2.948,75 ha и у II степену заштите заштитне шуме, семенски објекти, парк – шуме, огледна поља и предеоне и културно-историјске целине са око 7.732,39 ha. Ово је део Националног парка где приоритет има заштита природе и природних ресурса, а од делатности шумарство, ловство и планинска пољопривреда традиционалног типа. Важан туристички пункт је на Предевом крсту одакле су доступне све најважније и највредније атракције и вредности Високе Таре.

Равна Тара поред тога што садржи природне вредности и културна добра од значаја за Национални парк представља и активан привредни простор у коме, осим у посебно издвојеним просторима са режимима заштите I (274 ha) и II степена (1.310 ha), приоритет имају шумарство и туризам и у овом простору предвиђа се изградња туристичких и пратећих објеката у постојећим туристичким центрима Калуђерске Баре, Шљивовица, Митровац и у новопланираним Ослуши и Соколони, као и у зони Крње јеле уз пут од Заовина ка Митровцу.

Целина Заовине (некадашњи Предео изузетних одлика „Заовине“) чини интегрални део са прве две целине у природном и привредном, односно развојном смислу. Општи услови за обављање делатности и заштиту природних вредности предложени за просторно-функционалну целину Равна Тара, важили би и за подручје Заовина. Специфичности ове зоне су у развоју насеља и туризма, нарочито у домаћој радиности и викенд туризму, са активирањем свих делова села, посебно оних заселака на граници ка Републици Босни и Херцеговини. Укључивање рекреативних мотива ове зоне растеретило би прве две целине од прекомерног коришћења, а саобраћајно отварање ка Мокрој гори, омогућиће нови приступ подручју. Развој шумарства, пољопривреде и мале привреде, требало би да допринесе развоју насеља и да утиче на задржавање становништва. У овом простору могућ је и смештај дела запослених на подручју Националног парка са обзиром да на постојање зачетог центра насеља.

Подручје Националног парка остаје и у планском периоду са малом густином насељености, како због природних ограничења, тако и због заштите природе и природних вредности. На овом подручју не предвиђа се проширење грађевинских површина, поготово не у границама I и II степена заштите, нити повећање концентрације сталног становништва, што значи да се задржавају постојећа сеоска насеља груписана у засеоцима која имају услов за даљи опстанак и развој. То су центар заједнице насеља Растиште и Јагоштица, са групама засеока, као и засеоци насеља Солотуша, у близини туристичког центра Калуђерске Баре, просторно-дефинисани групацијама стамбених објеката са окупницама.

Села Растиште и Јагоштица, поред своје основне функције, због свог положаја, очуваних амбијенталних и етнографских вредности представљају у туристичкој понуди подручја посебну вредност. Грађевинска подручја нису посебно издвојена јер су ово села разбијеног типа. Просторним планом предвиђена је изградња у оквиру окупница сеоских домаћинстава. Остале површине односе се на изграђене површине саобраћајница, саобраћајних објеката и других инфраструктурних објеката, а ван граница грађевинских подручја туристичких центара и сеоских насеља.

На простору Заовина је у засеоцима око језера планира се уређење постојећих изграђених зона, њихово опремање и коришћење за становање пољопривредних

домаћинстава, као и дела запослениха на подручју НП у појединим засеоцима (засеоци Нова Вежања, Јездићи и др.), а и активирање насеља у контексту развоја туризма у домаћој радиности.

Остатак Планског подручја изван Националног парка Тара је у функцији заштите основних природних вредности Националног парка и хидроакумулације Перућац и њеног функционисања. У ове зоне улазе и неплански грађена насеља дуж језера Перућац које се протежу узводно од Бајине Баште дуж десне обале акумулације и реке Дрине. Изградња на овом простору мора бити строго контролисана како би се очувале вредности националног парка и обезбедили услови за функционисање акумулације.

План ће обезбедити услове за развој који првенствено омогућавају заустављање депопулације и деградације земљишта (простора) уз поштовање услова окружења, испољених интереса и развојних потенцијала. Основни концепт коришћења, организације и заштите простора уважава тежњу за интегралним развојем, чиме се чувају све вредности НП „Тара” и других заштићених и вредних простора планског подручја и, истовремено, избором активности које не угрожавају примарну заштитну функцију. Овакав концепт подразумева:

- 1) повећање шумског земљишта и шумovitости, на рачун мање вредног пољопривредног земљишта и ерозијом угрожених терена;
- 2) развој пољопривреде у складу са природним погодностима терена и производном оријентацијом, захтевима развоја туризма, компатибилног са потребама заштите;
- 3) забрану градње објеката у складу са зонама заштите;
- 4) формирање развојних зона, првенствено оријентисаних на туризам и комплементарне активности (Перућац, Предов крст, Калуђерске Баре, Митровац);
- 5) заокруживање грађевинских рејона насеља и њихово будуће „попуњавање” с обзиром на изразито ниску густину насељености која омогућује да се, поред стамбених зона, могу формирати и мање радне зоне, у складу са режимима заштите;
- 6) резервисање простора за коридоре и зоне нових инфраструктурних садржаја (саобраћајне, хидротехничке, електроенергетске, телекомуникацијске инфраструктуре и комуналне објекте);
- 7) поштовање захтева који произилазе из функција посебних намена.

Елементи концепта коришћења, организације и заштите простора су разрађени у погледу:

- 1) коришћења и уређења простора за зоне и појасеве с посебним режимима заштите вода, природних и непокретних културних добара, појасева инфраструктурних коридора и од извора загађења;
- 2) правила изградње и уређења простора за основне категорије земљишта и различите врсте објеката (пољопривредно земљиште, водно земљиште, шумско земљиште и грађевинско земљиште).

Поред наведених, провериће се досадашњи и утврдиће се посебни режими коришћења простора и за: зоне заштите око непокретних културних добара, зоне заштите изворишта водоснабдевања, заштитне појасеве у инфраструктурним коридорима, као и зоне и појасеве заштите око извора загађивања животне средине и др..

Са аспекта активности првог приоритета у погледу заштите и одрживог коришћења заштићених подручја установљени су следећи основни режими у заштићеним подручјима:

- 1) I највиши степен подразумева строгу заштиту најзначајнијих природних и културно-историјских вредности, као и елемената природне средине за строгу заштиту, са активностима научних истраживања, едукације и ограничене презентације за јавност;
- 2) II нижи степен подразумева непосредну, прелазну заштиту око површина у I степену, заштиту посебно вредних целина природне средине, са активностима научних истраживања, едукације, презентације заштићених подручја јавности;
- 3) III најнижи степен подразумева селективно, ограничено коришћење природних богатстава и контролисане интервенције и активности у простору уколико су

усклађене са функцијама заштићеног природног добра или су везане за традиционалне облике обављања привредних делатности (пољопривреде и шумарства) и становања, укључујући и туристичку изградњу функције рекреације и спорта, водопривреду, енергетику чисте, обновљиве енергије и саобраћај;

- 4) регулисано шумарство и сточарство, у пуној мери функције туризма, рекреације и спорта, водопривреду, енергетику чисте, обновљиве енергије и саобраћај.

Напомиње се да ће нова категоризација на Ia, Ib, II и III степен заштите бити усаглашена са условима надлежног Завода за заштиту природе Србије у складу са Законом.

Простор у оквиру планског подручја и у наредном периоду остаје намењен највећим делом плодном земљишту - шумама и мањим делом пољопривредним, посебно обрадивим површинама. Шумска земљишта ће се незнатно повећати услед рада на пошумљавању терена на којима је шума нестала или деградирана, а пољопривредна земљишта, махом она ниже категорије (најчешће ливаде у близини или у оквиру садашњих села која данас немају компактна грађевинска подручја, или се ове пољопривредне површине налазе у њиховој рубној зони) ће се смањити у минималној мери. Поред изградње нових објеката, изградња инфраструктуре, посебно путева, ће проузроковати додатно смањење пољопривредних површина.

Водна земљишта се задржавају у оквиру постојећих површина уз минималне корекције које ће бити последица стварања малих акумулација.

Неплодна земљишта, било да су природна, било вештачки настала, немају значајније распорстрањење ни данас, али ће се, с друге стране, антропогено измењена земљишта, у првом реду намењена грађевинском земљишту насеља, туристичких зона, или инфраструктури, повећати у мери у којој је то неопходно због изградње нових туристичко - угоститељских и спортско - рекреативних објеката и зона, због погушћавања постојећих насеља или изградње неопходне инфраструктуре, у првом реду путева.

Нова изградња се у најмањој мери очекује на простору Националног парка и осталих заштићених подручја и она је планирана у подручјима са трећим степеном заштите, као и на подручјима ван заштићених природних вредности (насеља у околини Бајине Баште која имају тенденцију спајања и погушћавања у приобалном појасу).

Табела 3: Биланси заштићених површина природних вредности у Националном парку и Планском подручју (ПП) - (према Закону о националним парковима – "Службени гласник РС" број 84/15)

	I степен		II степен		III степен		УКУПНО НП у ПП	
	ha	% природног добра	ha	% природног добра	ha	% природног добра	ha	%
Природне вредности и културна добра								
Национални парк Тара	3.323,92	13,35	8.514,39	34,07	13.153,51	52,58	24.991,82	83,48

6. ОЧЕКИВАНИ ЕФЕКТИ ПЛАНИРАЊА У ПОГЛЕДУ НАЧИНА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА

Спровођењем Просторног плана створиће се:

- услови за одрживу заштиту и развој,
- активирање ресурса у функцији бројних атрактивности које су претпоставка бољег тржишног позиционирања туризма, очувања села и становништва на планинском подручју.

Дефинисање планских решења и ефекти планирања заснивају се на:

- заштити економских и егзистенцијалних интереса локалног становништва везаних за очување природног стања и традиционалних облика живљења и унапређењу туристичке и комуналне опремљености туристичког простора;
- спречавању непланске градње;
- поштовању режима заштите природе, акумулација и водотокова;
- уређењу простора за обављаање туристичко-рекреативних активности.

Реализација планских решења и правила коришћења, заштите, уређења и грађења која ће бити разрађена Планом омогућиће дугорочну одрживу и интегралну заштиту природних вредности и културних добара уз истовремени развој туризма и изградњу спортско-рекреативне, туристичке и комуналне инфраструктуре, заштиту изворишта водоснабдевања и де.

Доношењем просторног плана обезбедиће се:

- заштита природних вредности и културних добара на Планском подручју на простору НП "Тара",
- уређење простора за туризам и спортско-рекреативне активности туристичких зона на Планском подручју, уз одговарајућу пратећу инфраструктуру, у складу са принципима и режимима заштите природних и културних вредности и природних ресурса;
- унапређење квалитета живљења локалног становништва стимулацијом постојећих и развојем нових делатности (у првом реду туризма и пољопривреде у функцији туризма и производње здраве хране, као и других производа домаће радиности и еколошки прихватљивих привредних погона); и
- смернице за спровођење Плана кроз институционално – организациону и управно-контролну подршку заштити, уређењу и коришћењу подручја посебне намене.